

CÂU TRẦN THUẬT ĐƠN

Bài tập

1. **Bài tập 1**, trang 101, SGK.
2. **Bài tập 2**, trang 102, SGK.
3. **Bài tập 3**, trang 102 – 103, SGK.
4. **Bài tập 4**, trang 103, SGK.

5. Xác định chủ ngữ và vị ngữ trong các câu sau. Phân tích cấu tạo của chủ ngữ và vị ngữ đã tìm được.

Nhưng mọi bí mật của Mèo cuối cùng cũng bị bại lộ. Hôm đó chú Tiến Lê – họa sĩ, bạn thân của bố tôi – đưa theo bé Quỳnh đến chơi. Vợ được bạn gái, nó mừng quýnh lên. Hai đứa lôi nhau ra vườn. Tại đây, Mèo đưa toàn bộ những bức tranh nó vẽ giấu ra cho bé Quỳnh xem. Chỉ thấy bé Quỳnh thỉnh thoảng lại reo lên khe khẽ. lát sau, bé Quỳnh chạy vào thì thầm gì đó với chú Tiến Lê khiến chú phải xin phép bố tôi theo bé Quỳnh ra vườn. Lúc đó, tôi đang mãi mê với chiếc điều nên không biết có chuyện gì xảy ra. Chỉ thấy từ ngoài vườn trở vào, mặt chú Tiến Lê rạng rỡ lắm.

(Tạ Duy Anh)

6. Tách mỗi câu dưới đây thành các câu trần thuật đơn (có thể thay đổi từ ngữ trong câu cho phù hợp).

- a) *Mười mấy tên đầy tớ hung hăng xông vào chuồng ngựa, nhưng Mã Lương không còn ở đấy nữa. (Cây bút thần)*
- b) *Bọn thị vệ xô tôi đẩy ông lão ra ngoài, bọn vệ binh cũng chạy đến tuốt gươm dọa chém. (Ông lão đánh cá và con cá vàng)*
- c) *Tự bao giờ đến giờ, mèo cứ xoi chuột mãi, nên chuột mới đẻ ra là đã sợ mèo rồi. (Đeo nhạc cho mèo)*

Gợi ý làm bài

1. Tìm câu trần thuật đơn là tìm câu trần thuật do một cụm C – V tạo thành. HS xác định chủ ngữ và vị ngữ trong từng câu. Nếu đó là câu đơn thì xét xem nó được dùng làm gì, có đúng là câu trần thuật không. Ví dụ :

– Câu *Ngày thứ năm trên đảo Cô Tô là một ngày trong trời, sáng sủa* có :

Chủ ngữ : *Ngày thứ năm trên đảo Cô Tô* ;

Vị ngữ : *là một ngày trong trời, sáng sủa*.

Câu này do một cụm C – V tạo thành, dùng để tả hoặc giới thiệu. Vậy đó là câu đơn trần thuật.

– Theo cách đó, HS tự phân tích các câu còn lại.

2. HS xác định loại câu và tác dụng của chúng.

Ví dụ :

a) Câu trần thuật đơn dùng để giới thiệu nhân vật.

3. Cách giới thiệu nhân vật trong những ví dụ dẫn ở đây là giới thiệu nhân vật phụ trước, rồi từ các việc làm, quan hệ của nhân vật phụ mới giới thiệu nhân vật chính.

4. Ngoài tác dụng giới thiệu nhân vật, các câu dẫn trong bài tập này còn miêu tả tình trạng, hoạt động của nhân vật.

6. HS xác định chủ ngữ, vị ngữ trong từng cụm C – V. Trên cơ sở đó tách thành các câu trần thuật đơn. Ví dụ :

a)

<i>Mười mấy tên đây tớ hung hăng</i>	<i>xông vào chuồng ngựa</i>	<i>Mã Lương</i>	<i>không còn ở đấy nữa</i>
C	V	C	V

Có thể tách câu trên thành hai câu trần thuật đơn như sau :

– *Mười mấy tên đây tớ hung hăng xông vào chuồng ngựa.*

– *Mã Lương không còn ở trong chuồng ngựa nữa.*